

a že jenom toto zavdalo podnět žalující straně ku této žalobě. Sluší k tomu ještě poznamenati, že žaloba tato jest, jak o tom podle jejího žádání nelze pochybovati, žalobou o plnění.

Čís. 4790.

Zákon o pojištění zřizenců ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n.

Jedině pojištěnec jest oprávněn žádati vrácení zaplacených premií (premiových rezerv). Dokud pojištěnec tohoto svého nároku neuplatnil, nemůže se na pojišťovně domáhati vrácení ani vymáhající věřitel, jemuž byl nárok pojištěncův proti pojišťovně příkázán k vybrání.

(Rozh. ze dne 10. března 1925, Rv I 76/25.)

Žalobkyni byla proti Aloisu S-ovi povolena exekuce zabavením a příkázáním k vybrání jeho pohledávky proti žalovanému pensijnímu ústavu na vrácení zaplacených premií (premiových rezerv). Ježto žalovaný ústav odepřel žalobkyni výplatu, domáhala se jí žalobkyně žalobou. Procesní soud první stolice žalobu pro tentokráte zamítl. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Především dlužno zdůrazniti, že pro posouzení právních nároků účastníků rozhodnými jsou v první řadě stanovy žalovaného ústavu, a teprve v případě, že by znění jejich zavdávalo podnět k pochybnostem, bylo by při výkladu jich možno přihlížeti k zákonu ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n. Z §u 24 čís. 1 stanov jest zřejmo, že nárok na vrácení 75% premiové rezervy mají ti pojištěním nepovinní členové, kteří vystoupí dobrovolně z pensijního ústavu buď výslovným prohlášením aneb konkludentním činem, záležejícím v tom, že po 6 měsíců nezaplatí příspěvku dle §u 5 čís. 3 písm. d) stanov. Z §u 24 čís. 3 stanov plyne dále, že nároky ty mohou býti uplatněny jen členem samým do 12 let po dospělosti první nezaplacené premie a že teprve po svém uplatnění přecházejí na dědice. Dle §u 24 čís. 1 stanov vrácením připadající částky jsou oni členové úplně vyrovnáni, čímž uskutečněn jest odkup pojištění. Že nastal některý z uvedených případů dobrovolného vystoupení Aloisa S-a ze žalovaného ústavu, nebylo ve sporu tvrzeno a tudíž ani zjištěno. Tato neúplnost měla by však význam toliko v případě, kdyby bylo uznáno oprávnění žalobkyně k uplatňování nároku toho jménem nebo na místě Aloisa S-a. Z oněch ustanovení stanov i z obdobných předpisů zákona ze dne 5. února 1920 čís. 89 sb. z. a n. plyne však se zřetelem k §u 308 ex. ř. úsudek opačný, totiž že jednou z podmínek nároku jest, že jest uplatňován členem samým a že jest to nárok čistě osobní, který mimo vůli členovu nemůže býti uplatňován, ježto tímto uplatněním nastává ztráta práv člena toho, víceletým pojištěním nabytých. Teprve potom, kdy člen sám prohlásí, že činí nárok na odkup, jest možno vésti na onen nárok exekuci s omezením §u 19 písm. a) zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců, pokud se týče nařízení ze dne 25. června 1914 čís. 138 ř. zák. Do té doby exekuce, pokud jest vedena, jest bez-

předmětnou, zabavujíc nárok neexistující. Poukaz vymáhající věřitelkv na § 308 ex. ř. není případným, neboť ustanovení to propůjčuje vymáhajícímu věřiteli určitá práva, jimiž má být vymoženo právo již existentní, avšak nepropůjčuje mu práva, předsevzítí jménem dlužníkovým úkony, jimiž by právo, domněle zabavené, mělo teprve vzniknouti. Tím padá námitka, že ani dlužník nemohl by práva toho již uplatniti, ježto mu byla povolením exekuce veškerá dispoice ohledně nároku toho zakázána, neboť tím, že v době doručení povolení exekuce poddlužníku nárok dosud neexistoval, byla exekuce bezúčinnou a nemohla míti v zápětí nějaké dispoice dlužníkovy, směřující k založení nároku onoho. Tím méně ovšem možno vzítí zřetel na námitku, že v případě právoplatného zamítnutí žaloby její vymáhaný nárok pravděpodobně vyjde na prázdno, neboť to bývá údělem každé exekuce, zabavující nárok neexistentní.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání, uplatňující pouze dovolací důvod §u 503 čís. 4 c. ř. s., vytýká rozsudku odvolacího soudu, že nesprávně posoudil právní povahu pojištěncova nároku na vrácení pojistných premií (premiových rezerv) při zániku pojištění, pokud tento nárok je podmíněn zvláštním ustanovením, totiž, že může být uplatněn toliko pojištěncem samým. (§ 18 čís. 3 a § 24 čís. 3 stanov pensijního ústavu průmyslu cukrovarnického v Praze, jako náhradního ústavu ve smyslu §u 64 a násl. ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n.). Z dotčených ustanovení § 18 čís. 3 a §u 24 čís. 3 stanov, jsoucích v úplném souhlase s předpisem §u 25 čís. 3 novely k zákonu o pojištění zřízenců ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n., plyne, že sporný nárok jest vázán na osobu pojištěncovu v ten způsob, že nikdo jiný nemůže ho uplatniti. Je tedy jedině pojištěnec sám oprávněn, žádati vrácení zaplacených premií (premiových rezerv). Toto požadovací právo jest ryze osobním právem pojištěncovým, jak správně zdůraznil již soud odvolací. Zákonným důvodem vázanosti požadovacího práva na osobu pojištěncovu bylo, že pojištěnec uplatněním nároku na vrácení premií (premiových rezerv) zbavuje se vlastně veškerých výhod, kterých pojištěním by se mu mohlo dostatí (získaných již pojistných ček na určité pojistné dávky podle §u 2, 8 a 14 stanov). Vyhradil-li zákon pojištěnci samotnému právo, o vrácení premií žádati, ponechav jeho vlastnímu rozhodnutí, chce-li tohoto, pro něj nejméně příznivého nároku z pojištění použití, vyloučil tím zároveň, by osoby třetí proti vůli pojištěncově, nebo bez jeho souhlasného projevu mohly o tomto jeho osobním oprávnění rozhodovati, což zjevno také z ustanovení, jímž zákon výslovně vylučuje z tohoto práva požadovacího i dědice pojištěncovy výhradou, že nárok přechází na ně jen tenkrát, byl-li již pojištěncem uplatněn (§ 25 (3) zákona ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n. a § 18 čís. 3 a § 24 čís. 3 stanov žalovaného pensijního ústavu). Zákonnému omezení požadovacího práva na osobu pojištěncovu nepřičí se ani ustanovení §u 19 a) cís. nař. ze dne 25. června 1914, čís. 138 ř. zák. a s ním souhlasící § 15 stanov žalovaného pensijního ústavu,

teré pro zákonné výživné připouštějí převod a zabavení čák a nároků, z pojištění plynoucích, poněvadž těmito ustanoveními podmínka osobního požadování nároku pojištěncem vyloučena nebyla. Pokud tedy pojištěnec neprojevil určité vůle vůči pojišťovně (výraz »uplatnit«), že žádá výplatu pojišťovacích premií (premiových rezerv), nelze nárok tento proti pojišťovně realizovati a nemůže do té doby býti ani předmětem postupu nebo zájmu a nepřechází ani na dědice. Nemůže proto ani žalobkyně jako vymáhající věřitelka, které byl sporný nárok exekucí k vybrání přikázán, svým prohlášením nahraditi zákonem výslovně požadovaný osobní projev pojištěncův, ježto by se to přičilo jasnému předpisu zákona. Práva, která dovolání vyvozuje pro žalobkyni z ustanovení Šu 308 ex. ř., nemohou se vztahovati na případ, v němž možnost realizace nároku jest závislou, ano přímo podmíněnou dřívějším osobním uplatněním (požádáním) nároku dlužníkem, jako v případě tomto, v němž zákon zajišťuje v zájmu veřejném sociální ochranu nárokům pojištěncovým proti újmám, které by mu mohly býti způsobeny zásahem osob třetích do jeho ryze osobního práva, kdyby směly bez jeho vůle samy požádati o vrácení pojistných premií (premiových rezerv). Bylo-li v tomto případě zjištěno, že oprávněný pojištěnec Alois S. dosud svého nároku na výplatu premií (rezerv) neuplatnil, není tu zákonného předpokladu pro vymáhání nároku na vrácení jejich proti žalovanému pensijnímu ústavu a odvolací soud posoudil s právního hlediska věc bezvadně, potvrdiv rozsudek první stolice, žalobu pro tentokráte zamítající.

Čís. 4791.

Vypořádání poměru mezi majitelem pivovaru a podsudím, přestal-li majitel pivovaru před časem pivo vařit.

(Rozh. ze dne 10. března 1925, Rv I 166/25.)

Smlouvou z roku 1923 zadal žalobce žalovanému na tři roky svůj hostinec do výčepnictví tak, že část zisku na pivě měl obdržeti žalobce, část žalovaný. Nájemné v určité výši nebylo smluveno ani za byt, ani za hostinské místnosti. Ujednáno bylo, že žalobce má dodávati žalovanému pivo výhradně ze svého pivovaru v S. po 150 Kč za 1 hl a že ho bude žalovaný prodávati po 200 Kč za 1 hl. Žalobce přestal napotom vařiti ve svém pivovaru v S. a nabízel se dodávati žalovanému pivo j-ské. Žalovaný však nadále odebíral pivo z pivovaru v T. a neplatil z něho žalobci ničeho. Žalobě, domáhající se zrušení smlouvy ohledně výčepu piva, vyklizení bytu a hostinských místností a náhrady škody, ježto žalobce neodebíral od žalobce pivo j-ské, procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud obnovil ohledně zrušení nájemní smlouvy a vyklizení bytu a hostinských místností rozsudek prvního soudu, jinak dovolání nevyhověl.